

Minoritetspolitik

Norrtälje kommuns samordnare för finskt förvaltningsområde har inför valet skickat nedanstående frågor till partierna om deras politik angående de nationella minoriteterna. Så här har Miljöpartiet de Gröna i Norrtälje svarat på dessa frågor:

Barnens kulturella identitet är viktig och deras finska ska enligt minoritetslagen främjas speciellt. Hur kan kommunen utveckla modersmålsundervisningen?

Barn- och skolnämnden och Utbildningsnämnden ska ju informera elever och föräldrar om rätten till modersmålsundervisning, men det kan göras mer eller mindre aktivt och tilltalande. I nuläget utgår exempelvis informationen på hemsidan från att kommunens ska tillgodose rättigheter, men att det krävs att språket talas hemma. Längre ner står att kravet inte gäller för de nationella minoritetsspråken. Det finns ett signalvärde i att vända på kommunikationen: "Norrtälje Kommun ser ett värde i utveckling av våra nationella minoritetsspråk och vill aktivt bidra till att så många elever som möjligt utnyttjar möjligheten till modersmålsundervisning"

Modersmålsundervisningen måste också vara tillgänglig och av god kvalitet för att eleverna ska välja att fortsätta sin modersmålsundervisning. Det är också viktigt att skapa förutsättningar för eleverna som läser finska som modersmål att få utöva språket tillsammans. Genom att erbjuda gemensamma aktiviteter, studiebesök, vänorter etc så kan intresset för att delta öka.

Generellt i landet minskar intresset för deltagande i modersmålsundervisning på finska, vilket till viss del tros bero på att finska språket har haft en låg status i samhället. Det är också något som kommunen kan bidra till att förändra, inte minst genom att bidra till att det finska språket förekommer naturligt i kommunens kommunikation och aktiviteter. Kommunen bör också samla in kunskap om varför man inte väljer modersmålsundervisning eller varför den avbryts. Det kommunen tolkar som ointresse för modersmålsundervisning kan i själva verket vara problem till tillgänglighet till denna geografisk eller schemamässigt, eller att den undervisning en elev fått inte varit av god kvalitet.

Det är också viktigt att de elever som inte har finska som modersmål får betydligt bättre kunskap om våra nationella minoriteters historia, kultur och språk. Det är något som på ett lättisamt sätt kan föras in i skolans värld genom exempelvis en återkommande temavecka med teater, lekar och mat som gör att förekomsten av det finska språket i vår kommun på sikt för fler uppfattas som ett självklart inslag.

Ytterligare en sak viktigt för modersmålsundervisning är såklart tillräckliga resurser för att kunna finansiera modersmåls lärare, moderna läromedel, studiebesök och annat som gör modersmålsundervisningen tilltalande.

Vad har ditt parti gjort för att skydda och främja finska språket och vad ska ni göra för att vi ska kunna behålla vår kultur levande i Norrtälje kommun?

Miljöpartiet har på riksplanet bidragit till att regeringens höstbudget 2022 innehöll den största satsningen på minoritetspolitiken på över 10 år i syfte att stärka de nationella minoritetsspråken samt stödja de nationella minoriteternas organisering. Miljöpartiet har också sedan lång tid tillbaka drivit frågan om upprättelse och offentlig ursäkt för den assimilationspolitik som tidigare bedrivits gentemot den samiskspråkiga och finskspråkiga befolkningen i Sverige. Miljöpartiet har i linje med det kämpat för det nu gällande principen att det inte ska finnas krav på grundläggande kunskaper för att få rätt till undervisning i minoritetsspråk – det är orimligt att svenska staten först bidrar till utslagning av ett språk och sedan baserat rätten till undervisning på att det ska kunna talas. Miljöpartiet driver också nationellt att modersmålsundervisningen ska utökas till att vara ett eget ämne i skolan med undervisning minst tre timmar i veckan.

Lokalt är åtminstone vår egen bild att Miljöpartiet under föregående mandatperiod, när vi satt i samverkansstyrelse med Ingrid Landin som kommunalråd, lyfte upp minoritetspolitik på dagordningen efter att den ditintills varit relativt förbisedd. Det är förstås i målgruppens att bedöma om så var fallet. För att ta några exempel: Vi initierade dialog och framtagande av underlag till grund för gällande Mål och riktlinjer för Norrtälje kommun gällande arbetet med nationella minoriteter, minoritetsvecka med aktiviteter både för att informera om minoriteterna och deras rättigheter men också fira med kulturaktiviteter, björken planterades, vi förde diskussioner om att göra förskolan Vega till finskspråkig förskola (som nu dessvärre inte är kvar) och initierade översättning av stora delar av kommunens hemsida.

Miljöpartiet anser att Norrtälje Kommun har ett ansvar att skapa förutsättningar för minoriteters tillgång till sin kultur. Samtidigt är det viktigt att kommunen inte påverkar innehållet i kulturen. Därför är stöd till olika sorters kulturyttringar viktigt. Miljöpartiet vill även undersöka förutsättningarna för hur Kulturskolans utbud kan kompletteras för att elever som hör den finskspråkiga minoriteten ska kunna utforska sin kultur.

Vi uppfattar i nuläget att Norrtäljes bibliotek prioriterar att erbjuda service och utbud för den finskspråkiga minoriteten på allvar, men har inte vetskap om det uppfattas som tillräckligt av målgruppen då vi inte ingår i några samrådsforum som oppositionsparti i nuläget. Vår bild är också att tillgång till finskspråkig äldreomsorg och hemspråksundervisning inte är tillräckligt god i nuläget. Men, just nu har vi begränsad insyn till vilka samråd som genomförs och hur målgruppen upplever att deras behov och önskemål tillgodoses. I händelse av att vi ingår i ett framtida styrelse ser vi kontinuerliga samråd som en naturlig del, och ser bara fördelar om samtliga partier tillåts vara en del i samråden oavsett styrelse eller opposition eftersom det också är viktigt för kunskapsutvecklingen inom partierna att få del av information om vilka behov och brister som våra minoriteter upplever i vår kommun. Vi anser också att utbildning om våra nationella minoriteters rättigheter ska vara obligatorisk för förtroendevalda i inledningen av varje mandatperiod.

Hur kommer ditt parti att jobba för att KSON kan leva upp till skyldigheten att ge service, vård och omsorg på finska enligt minoritetslagen?

Miljöpartiet i Regionen arbetar för att regionen ska uppfylla sina skyldigheter enligt minoritetslagstiftningen, och generellt har man kommit en bra bit på väg. Det kan dock konstateras att inom ramen för KSON och Norrtäljemodellen så har arbetet inte slagit igenom. Styrmodellen avviker ju från kommunens respektive regionens övriga verksamheter, och det verkar ha inneburit att arbetet med detta kommit i kläm, trots att det framgår i Norrtälje kommuns Mål och riktlinjer för nationella minoriteter att KSON ska informera om möjligheten att få service, hemtjänst eller boende på finska/med finstalande personal. På tiorhundras hemsida hänvisas exempelvis till Google translate med tillägget att man inte tar ansvar för att översättningen blir korrekt. Vi avser att stärka samverkan mellan mp i kommunen, mp i regionen så att vi gemensamt kan flytta fram arbetet med att förbättra servicen inom finska förvaltningsområdet inom ramen för KSONs ansvarsområde. Kommunalförbundet förutsätter också nära samverkan mellan regionens respektive kommunens samordnare för finskt förvaltningsområde.

Hur kommer ni följa upp KSONs arbete?

När det gäller kommunens egen verksamhet finns beslut om att kommunstyrelsen minst en gång om året ska följa upp kommunens arbete med nationella minoriteters rättigheter, inom ramen för den ordinarie kvalitetsrapporteringen. När det gäller KSON är återrapporteringen tillbaka till Norrtälje kommunfullmäktige generellt bristfällig. Vi har också svårigheter att via kommunfullmäktige uppdra till KSON att göra förändringar. Uppföljningen behöver bli bättre generellt, och därmed även uppföljningen av efterlevnaden av minoritetslagstiftningen. Vi tackar för att ni sätter fingret på de brister som råder. 2021 begärde S en redogörelse från Kommunstyrelsens ordförande om efterlevnaden av minoritetslagstiftningen inom kommunal verksamhet, men då kom ju inte KSONs ansvarsområden med. Vi har nu efterfrågat att kommunalförbundet sjukvård- och omsorgs ordförande Olle Reichenberg (M) redogör för arbetet med att uppfylla minoritetslagstiftningen vid nästa fullmäktige.

Hur kommer ni samverka med oss för att nå målet att bli en ännu bättre finsk förvaltningskommun?

Till att börja med förutsätter det regelbundna, formaliserade och strukturerade samråd. Samråd som genererar idéer och landar i handlingsplaner. Handlingsplaner som också sedan finansieras. En annan utgångspunkt för miljöpartiet är att hitta synergieffekter i olika verksamheter och aktiviteter, dvs "om vi ändå ska göra det här på kulturförvaltningen (exempelvis), hur kan vi göra det på ett sätt som samtidigt gör oss till ett bättre finskt förvaltningsområde". Det ger möjligheter att få ut betydligt mer verkstad.

Här vill vi också lyfta en specifik sakfråga: Enligt den kartläggning av främjande insatser för barn och ungas psykiska hälsa som kommunen redovisat under 2022 framgår att unga som tillhör en nationell minoritet löper särskilt hög risk att drabbas

av psykisk ohälsa. Det framgår också att det i nuläget inom de kommunala verksamheterna eller KSON inte finns några riktade insatser för att åtgärda denna överrepresentation. Sedan tidigare vet man också exempelvis att sverigefinska män mår psykiskt sämre än den övriga befolkningen i landet. Psykisk ohälsa är en hjärtefråga för Miljöpartiet och här vi vill gärna i samråd med den målgruppen och Region Stockholm identifiera lämpliga insatser.

Hur kommer ni bidra till information och marknadsföring av våra lagliga rättigheter?

Det gör vi helst i samverkan med er då ni säkert har många bra förslag, men vi tänker att viktiga åtgärder är följande:

- Genom tillräckliga resurser och mandat för samordnaren för finskt förvaltningsområde att nå ut till kommunens olika verksamheter och invånare. Det kan vara motiverat med en extern granskning av hur vi utvecklar förvaltningsområdet och vilka luckor och förbättringsområden som finns.
- Genom tydligare samrådsprocess och återrapportering till Kommunstyrelsen så att vi vet vilka insatser som behövs och gör mest nytta
- Genom att kommunens kommunikationsavdelning ska få i uppdrag att kunna bistå både förvaltningar och till viss del även politiken med översättningar av information till finska, antingen i egen regi eller genom upphandlad resurs. Kostnaden för detta ska inte finansieras av förvaltningarna själva (då kan det bli föremål för besparingar) utan finansieras separat som en del i utvecklingen av det finska förvaltningsområdet.
- Genom obligatorisk introduktion till minoritetslagstiftningen för både förtroendevalda och tjänstepersoner.
- Genomföra årlig minoritetsvecka där vi gärna ser att förskola, skola och omsorg också uppmärksammar veckan i sina verksamheter.
- Genom att finska språket synliggörs ofta i kommunens kommunikation